

საპარტვილოს სსრ საორბულ საზოგადოებათა და ორბანისაციების კავშირისა და პროფკავშირთა საპარტვილოს რესპუბლიკური საბავო ორბანო

ЛЕЛО

Organ Союза спортивных обществ и организаций Грузинской ССР и Грузинского республиканского совета профсоюзов

ბამოცემის 80-20 წელი

სურსათი

◆ ლენინგრადი, 31 ივლისი. უფელი სპორტსმენის ბ. სამოროდვის გამარჯვებით დამთავრდა საბჭოთა კავშირისა და იუგოსლავიის მოტოციკლისტთა აქ გამართული შეხვედრები წიდან ბილიკზე რბოლაში. ორ დღეში ჩატარებული 10 გარბენიდან სამოროდვისა არც ერთი არ წააგო და ამავე დროს დაამყარა მოტოციკლისტის რეკორდი: 4 წრე (თვითიული — 440 მ) დაჯარა 1.20,6.

◆ სალავათი, 31 ივლისი. სსრ კავშირისა და პოლონეთის მოტოციკლისტთა ამხანაგურ მატჩში ბრწყინვალედ გამოვიდა საბჭოთა სპორტსმენი ი. პლესანოვი. ასპარეზობის ორივე დღეს იგი ქულათა მაქსიმუმს (15-15) აგროვებდა და, ცხადია, პირველობაც დაისაკუთრა.

◆ მოსკოვი, 31 ივლისი. მხოლოდ ერთი დღე „გაუშლო“ თანამედროვე ხუთბურთი სსრ კავშირის ჩემპიონატის ლიდერის როლს ბაქოელმა ვ. მინეევმა. მას „შენაცვალა“ მსოფლიოს ოთხგზის ჩემპიონი, ერეენილი ი. ნოვიკოვი, რომელმაც ფარკობაში 1.145 ქულა მოიპოვა. ახლანდელ ლიდერს ორი დღის ასპარე-

ზობის შედეგად სულ მოგროვილი აქვს 2.139 ქულა. მეორე ადგილზეა მინეევი (2.013), მესამეზე — ესტონელი ი. პეტეტი (1.924). ფარკობაში საუკეთესო იყო ნოვიკოვი, რომელმაც 46 შეხვედრიდან 39 მოიგო.

დღეს ნოვიკოვმა შესანიშნავი შედეგი დაამთავრა პისტოლეტიდან ჩქაროსნული სროლა — 199 ქულა 200-დან. ერეენილი ხუთბურთი მტკიცედ ინარჩუნებს ლიდერობას.

◆ ირკუტსკი, 31 ივლისი (ტელეფონით ჩვენი სპეცკორ.). დღეს აქაურ ტრევეზე სამი ახალი საკავშირო რეკორდი დაამყარეს ჩვენი ქვეყნის ჩემპიონატის მონაწილეებმა — მოსკოველებმა მ. მარკოვმა და ლ. სტრელცინმა. ერთსაათიან სალიდრო რბოლაში მარკოვმა (ლიდერი — სტრელცინი) 25 კმ გაიარა 19 წუთსა და 52 წამში, 50 კმ — 40 წუთსა და 3 წამში, ხოლო ერთ საათში დაჯარა 73 კმ 816 მ.

◆ ბუენოს-აირესი, 31 ივლისი. საერთაშორისო საკლარაქო ტურნირზე გადადებული პარტიების დამთავრებამ საბჭოთა დიდოსტატებს ტ. პეტროსიანსა და პ. კერესს 2-2 ქულა შეინა. პირველმა დაამარცხა ამერიკელი ბირნი და არგენტინელი ვეკსლერი, ხოლო მეორემ — არგენტინელი მოლბოჩინი და შეეხვერი.

◆ ნაიდორფ (არგენტინა) — გარსია (კუბა) და როსეტო — პილნიკის (ორივენი — არგენტინიდან) პარტიები ყაიმით დასრულდა. არგენტინელმა ფოველმანმა მოუგო თავის თანამემამულე რუბინეტს.

14 ტურის შემდეგ წინა პეტროსიანი — 11 ქულა. მომდევნო ადგილებზე არიან: კერესი — 10,5, ნაიდორფი — 10, ბირნი — 9,5.

◆ კრაკოვი, 31 ივლისი. სტუდენტ-მოჭადრავთა მსოფლიო ოლიმპიადის VIII ტურში საბჭოთა მოჭადრავები შეხვედრის იუგოსლაველებს. ანგარიშია 2:1 (1 პარტია გადილი) ჩვენების სასარგებლოდ. აშშ-ის გუნდმა ყაიმით (2:2) დაამთავრა მატჩი მონღოლებთან. 8 ტურის შემდეგ ლიდერობს სსრ კავშირის ნაკრები — 23 ქულა და 1 გადადებული პარტია. შემდეგ არიან აშშ — 21,5, უნგრეთი — 21.

სურსათი

ი. ბალიაურის წარმატება

რიბა, 31 ივლისი (დებუთი ჩვენი სპეც. კორ.). დამთავრდა ვაჟთა ასპარეზობა სპორტულ ტანვარჯიშში მუმანიტარულ და ტექნიკურ უმაღლეს სასწავლებლებს შორის. გაიმარჯვეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ტანვარჯიშემა — 580,04 ქულა. მეორე ადგილზე გამოვიდნენ ლვოვის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სპორტსმენები — 556,59 ქულა. საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ტანვარჯიშეები გუნდურ ჩათვლაში IV ადგილზე აღმოჩნდნენ.

პირად ჩათვლაში გაიმარჯვა თბილისის უნივერსიტეტელმა ი. ბალიაურმა — 110,2 ქულა. მეორე ადგილზე გამოვიდა ლენინგრადელი გ. სტეპანოვი, მესამეზე — საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის წარმომადგენელი კ. გელივანი — 107,45 ქულა. საპირისო ექვსეულიში მოხდნენ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ტანვარჯიშეები გ. მებრეველი და ვ. დუდუშაური. ცალკეულ იარაღებზე ფინალური შეჯიბრებები მოეწეობა დღეს.

ფრენბურთში პირველობის პედს გადაწვეტს საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო და ხარკოვის პედაგოგიური ინსტიტუტების სპორტსმენთა შეხვედრა.

ო. შორაძე,
სპორტის ოსტატი.

მხოლოდ მამაკაცსა

რიბა, 31 ივლისი (დებუთი ჩვენი სპეც. კორ.). მეოთხედელში საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის მაგიდის ჩოგბურთელები დამარცხდნენ მოსკოვის სატყეო-ტექნიკური ინსტიტუტის სპორტსმენებთან — 5:9. საბოლოოდ, ჩვენი მაგიდის ჩოგბურთელები V-VI ადგილებსთვის შეხვედნენ ლვოვის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის წარმომადგენლებს. საქართველოს სპორტსმენები მძიმე ბრძოლაში დამარცხდნენ (7:9) და საბოლოოდ VI ადგილი დაკმაყოფილდნენ.

ლ. ივლივა პირველი

ბარბა, 31 ივლისი (დებუთი, ჩვენი სპეც. კორ.). მძლეოსანთა ასპარეზობაში წარმატებით გამოვიდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტი, სპორტის ოსტატი ლ. ივლივა. იგი სივარძელზე გადახტა 606 სმ-ზე და პირველი ადგილი დაიკავა ვაჟთა შორის ბირთვის კვრში მის თანაგუნდელ მ. იუროშიძეს სპორტის ოსტატობამდე მხოლოდ 4 სანტიმეტრი დააკლდა. იუროშიძის შედეგია 16,96 მ და II ადგილი.

5.000 მ რბენაში თბილისის უნივერსიტეტელმა ვ. რუცინმა მეხუთემ დაამთავრა დისტანცია და ჩათვლა მისცა გუნდს. სიმალეზე ხტომაში თ. მდივანი ავადმყოფი ცდიდა ძალებს. (მას 38 გრადუსამდე სიცხე ჰქონდა), მიუხედავად ამისა, თეიმურაზმა მაინც შეძლო 195 სმ-ის დაძლევა. ასეთივე შედეგი ჰქონდა ჩვენი რესპუბლიკის მეორე წარმომადგენელს რ. ამბარაძეს.

ქალთა შორის სიმალეზე ხტომაში შესანიშნავად გამოვიდა ტ. ჩენჩიკი. მან გადალახა 177 სმ, რაც ერთ-ერთი საუკეთესო შედეგია ევროპაში მიმდინარე ხელოსნის.

ლიდარია შორის

ტალინი, 30 ივლისი (დებუთი ჩვენი სპეც. კორ.). კლასიკური სტილით მოჭიდვეთა შეჯიბრება დამთავრდება ხელ. საპირისო ადგილების მოპოვების შანსები უკეთ საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სტუდენტებს — ძებინაშვილს (მზატე წონა), დათუნას (ქვესაშუალო წონა), ბლიაძეს (საშუალო წონა) და საბეიშვილს (მძიმე წონა). ასეთივე შანსები აქვთ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებს — საკანდელიძეს (მსუბუქი წონა), თარგამაძეს (ქვესაშუალო წონა), საბულიანს (საშუალო წონა) და კუჭუხიძეს (ქვემძიმე წონა).

დღეს „წაიბორძიკა“ ბლიაძემ, რომელსაც ჩუჩალოვთან ორთაბრძოლაში მსაჯებმა რატომღაც სუფთად შესრულებული გდება არ ჩაუთვალეს. გუნდურ ჩათვლაში დასვენებითი დღის წინ ჩვენი მოჭიდვეები I-II ადგილებზე არიან.

პ. შეილიძე

ქვიშების პიონერთა რესპუბლიკურ ბანაკში ნაყოფიერად მუშაობენ სპორტული სექციები. სურათზე: პიონერები თამაშობენ „კაპურტა“.

ფოტო ფ. კრიშესისა

ჩვენს რესპუბლიკაში წარმატებით ვარჯიშობენ უაღარი და ნიჭიანნი ოლიმპიური სპორტსმენები ლასარიის ბილითაშვილი

ლაბარის ბილითაშვილის შექმნა შეიძლება სპორტკავშირებში, „საქონის“ მაღაზიებსა და „სოიუზაჩაბის“ ჯიშურებში.

ო. ფხაკაძის ოქროს მედალი

ირაშხანი, 30 ივლისი (დებუთი ჩვენი სპეც. კორ.). გრძელდება სსრ კავშირის პირველობა ველოსპორტში. საინტერესო ბრძოლით აღინიშნა ქალთა სპრინტერული რბოლა. პირველი ადგილი დაიკავა ხარკოველმა ველოსპორტსტამ კირიჩენკომ, რომელმაც უკან ჩამოიტოვა 1962 წლის მსოფლიო ჩემპიონი სავინა და მსოფლიოს ხუთგზის ჩემპიონი ერმოლოვა (იგი ნახევარფინალური რბოლის დროს დაეარდა).

ტოქეებთან — ხიტროვთან, ბოლნიქთან, რომანოვსა და კოლუშევთან ბრძოლაში შეინარჩუნა სსრ კავშირის ჩემპიონის შარშან მოპოვებული ოქროს მედალი.

მეორე ადგილზეა ი. ბოლნიქი (რიგა), მესამეზე — ბ. რომანოვი (ტულა). თავისი ბრწყინვალე გამარჯვება 20 წლის თბილისელმა ველოსპორტსტამ კიდევ ერთი შესანიშნავი წარმატებით დააგვირგვინა: 200 მ გიტში მან გააუქმა რ. ვარგაშკინის მიერ 19 წლის წინათ დამყარებული საკავშირო რეკორდი (11,8). ფხაკაძე ტრევის ფიარნავზე ჩაიქროლა 11,2 წამში!

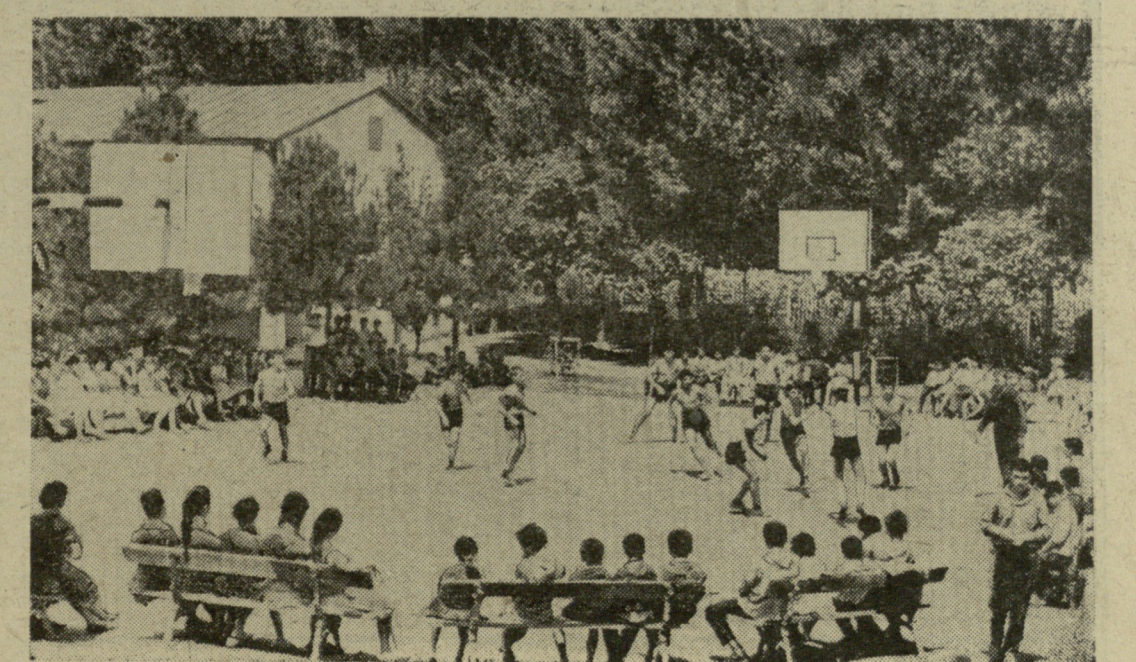
სურათზე: ო. ფხაკაძე.

უპანასანელ საათს!

ირაშხანი, 31 ივლისი (ტელეფონით ჩვენი სპეც. კორ.). დღეს აქ გამოვლინდა სსრ კავშირის ჩემპიონი სპრინტერულ რბოლაში ტრევე. ბრწყინვალედ გამოვიდა ჩვენი რესპუბლიკის ველოსპორტისტი ომარ ფხაკაძე, რომელმაც ძლიერ შე-

იაკონელთა იმედი

ბოკოი. იაკონის „ოლიმპიურმა იმედმა“ — ველოსპორტისტმა კ. სატომ 1 კმ-ზე ადგილიდან გიტში 2,1 წამით უკან ჩამოიტოვა ავსტრალიელი დ. პერისი და შესანიშნავი დროით — 1.10,0 — დაამთავრა დისტანცია.

ქვიშების პიონერთა რესპუბლიკურ ბანაკში ნაყოფიერად მუშაობენ სპორტული სექციები. სურათზე: პიონერები თამაშობენ „კაპურტა“.

ნი ფეხბურთის განვითარება?

ნი დ ე,
იბათა და ორგანიზაციის
ჯელომარა

დღესაც ბრწყინვალედ თამაშობენ. თითქმის 40 წლის
შეინარჩუნეს უმაღლესი კლასი ა. ლობჯინაძე, ნ. დე-
და და სხვ. მაგრამ ასეთი მაგალითები მინც იშვიათია, ამი-
ერიკა და თანამედვერულად შეიყვანათ ძირ-
საფუძვლიანი ასაკობრივი კლასები. მრავალი შემთხვევა
არსებობს, რომ მწვერულზე წლებს განმავლობაში ვერ ბე-
სებენ კარგად თამაშობენ და შემდეგ ერთბაშად
დიდი ჯგუფის შეცვლა, რასაც ჩვეულებრივ საველე
მოქმედება მოჰყვება.

დღესაც ჩვენის აზრით, საჭიროა „ა“ და „ბ“ კლასე-
რულში დავუტესტოთ ასაკობრივი ლიმიტი, რაც
საბოლოოა და გამოცდილების რაციონალური შესაძლებლობისა-
სის მიხედვით მწვერულზე. მაგალითად, „ა“ კლასის გუნდ-
ს წევრები მხოლოდ ერთი რაოდენობით არ უნდა გადას-
წვდნენ. ხოლო „ბ“ კლასში ფეხბურთელთა 50 პრო-
ცენტი უნდა იყოს 22 წელზე ახალგაზრდა.

განკარგო მდგომარეობა ბავშვთა და ჭაბუკთა ფეხბუ-
რთში. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენში არის სპორტული სკო-
ლები, სადა ბავშვები უკეთეს, ოსტატურად კოლექტივებთან შექმნილი
საბუნებისულოდ და ეწყობა უამრავი შეჯიბრება, ნორჩი
ფეხბურთელების საერთო სტატუსის დიდი მნიშვნელობა ჩამო-
დის ქვეყნისა, სადაც ფეხბურთი მაღალ საფეხურზე დგას.
აი, იმისთვის ცუდად გამოდის საერთაშორისო შეჯიბრე-
ბებში ხდება ასე? თუ ვილაპარაკებთ წევრების მეთოდოლოგიაზე,
შეიძლება მივიჩნიოთ ჩამორჩენის მიზეზად, ვინაიდან
საბჭოური მეთოდებს და ჩვენს სახელმძღვანელოებს ფარ-
გულს უტყობის ქვეყნებში.

თუ ამერიკაში მოგზაურობისას დაგვხვდნენ, რომ ბავშვთა
თი სსრ კავშირში მართლაც სულ სხვა მიზეზით. ცხოვრების
საშუალოდ ამერიკაში დაბალი კლასების ადამიანთათვის
რომ მდგომარეობის გაუმჯობესება მათ შეუძლიათ მხოლოდ
ან ჯანის შემწვივებით. ეს განსაკუთრებით ეხება ზანტებს,
სადა და მულატებს. პროფესიულ ფეხბურთელებს, განსაკუ-
თრებით კი გამოჩენილ „გარაკლასებს“ გაცილებით მეტი ხელფა-
სი ვიდრე ჩვეულებრივ მოსამსახურეებს არ მუშაობს. ამიტომაც,
ყოველ ასეთ ოჯახში ცდილობენ ბავშვი აღზარდონ გამო-
სორტსმენად და ჯანის მუსიკოსად.

იმით ბავშვი მშობლების კურთხევით დიდიდან დამემდე
ბურთს და თუ მას აღმოაჩნდა ფეხბურთის ნიჭი, ეს განუ-
დურად ხდება უზრუნველყოფილი ცხოვრებისკენ, ვი-
სეულა, პროფესიული კლუბების სელექციონერებს მხოლოდ ის-
ბათ, რომ მინდორ-მინდორ იარონ და ტალანტები ეძებონ.
ამერიკის კავა, როგორც ცნობილია, 12 თვის განმავლო-
ბში ბურთის თამაშს საშუალებას. და ბავშვებზე თამა-
შობა, რომ 15-16 წლის ასაკში ჭაბუკებს ათვისებული აქვთ
თი თანამედვერულ ტექნიკის ყველა ნიუანსი. ასეთებს არჩე-
ვებში მათთან მუშაობა მწვერულზე უხდებათ არა ბუ-
რთისა და გადაცემაზე, არამედ გაცილებით უფრო რთულ
სეზე.

დღესაც წინმოქმედებიდან უნდა დავასკვნათ, რომ ჩვენს სპო-
რტულში ბავშვებს სავარჯიშოდ აუცილებელია დავუთმოთ
მთი მეტი სწავლა, ვიდრე მათ ახლა აქვთ (რა თქმა უნდა,
ყოფილად არ უნდა დავტყვის საერთო-საგანმანათლებლო სკო-
ლებს). გარდა ამისა, საჭიროებელი პროცესი სრულყოფი-
ლად გასდეს. სწორედ ასეთი გზით შევძლებთ ფეხბურთის
და ოსტატების აღზრდას.

როგორ შეიძლება მდგომარეობის გაუმჯობესება მოსამსახურეები
და ოსტატთა კოლექტივებთან, ხოლო მსხვილ ტექნიკში ჩა-
ბუნდის თავისებური საფეხბურთო კომბინატები ქალაქისა თუ
სოფლის მასშტაბით. აქ თვითღონი კრედიტი დღეში უნდა გა-
დგეს 2-3 საათს. უნდა შევარჩიოთ ბავშვები, რომლებმაც
უფროებით გამოიჩინეს თავი ჩვეულებრივი ტაისის სკოლებში.
დღესაც შენახვივით ჩვენ ვდგავართ ისეთი პარადოქსა-
ლურების წინაშე, როცა ბავშვები სინამდვილეში წესიერად ვარ-
და არა სპორტულ სკოლებში, არამედ ესთეტიკურ, სადაც ისინი
დღე რამდენიმე საათს თამაშობენ, მაგრამ ქუჩის გუნდებში
მხოლოდ ფეხბურთის გვეგზავნივით, მიზანდასახული მო-
ამიტომ ძირითადი გეზი სპორტულ სკოლებზე უნდა ავი-
ნათა აქ შეიქმნას რეალური პირობები მაღალი კლასის მო-
და აღზარდვად. მათი მზადება, როგორც წესი, უნდა
თი ყოფილ საუკეთესო ფეხბურთელებს, რომელთაც აქვთ
თი პედაგოგიური უნარი. დადა დრო შექმნათ სსრ
თი ჭაბუკთა და მოზარდთა მუდმივმოქმედი გუნდები, სა-
თი მათს სისტემატური ხასიათი ექნება და არა როგორც
შემთხვევიდან შემთხვევამდე.

როგორც აღვნიშნეთ, მეცნიერულ საფუძველზე აგებული,
თი მიღებული საჭიროებელი მეთოდები დიდი ავტორიტე-
ტურობის უცხოეთში. საბჭოთა მწვერულელების გამოცდილე-
ბით მიღებული ყურადღებით სწავლობენ, მაგრამ ჩვენ გავყავს
სწავლები და თვითონ კი ძალზე ხელი ტემპებით მივყავით მათ.
დღესაც ჩვენში ბევრი რამ გაკეთდა ე. წ. წევრების საინტე-
რესოლის შემუშავებისთვის. პრაქტიკაში მისი დანერგვა
სწავლებს უძვირფასეს თვისებებს.

თვითღონა დასახმარებლად ბევრს მუშაობენ მომიჯნავე მე-
თა წარმომადგენლები: ფიზიოლოგები, ექიმები, ფსიქოლო-
გები მათი ეს დიდი საქმიანობა ჯერ კიდევ ვერ პოულობს
თი პრაქტიკულ გამოყენებას.

თვითღონის ტექნიკისა თუ ხელოვნების მრავალ დარგში ფა-
დანერგილი გამოცდილების ვაზიარება სსრ კავშირისა და
თი ქვეყნებს შორის. ასეთი ურთიერთკავშირის საჩვენებლი-
ბით მუშაობა არ საჭიროებს. ფეხბურთი კი, სამწუ-
რად კიდევ საკუთარ წევრში ისარგებება. მრავალ ქვეყანაში
თი, ინგლისა, ბრაზილია, იტალია, გერმანიის დემოკრატი-
კულურული და სხვ.) ორგანიზებულია გამოცდილების გა-
ფეხბურთის მოწინავე სპეციალისტთა სემინარების მოწყო-
ბა სხვა ღონისძიებათა სახით. პრაქტიკაშია მწვერულელობა მო-
თი ხანგრძლივი დროით გაცვლა-გამოცვლა. ასეთი რამ
სარგებლობს მოვითხნადა.

ასევე, რომ ჩვენი არბიტრების არაობიექტური მსახობის
ფეხბურთის სპეციალისტებს არა აქვთ საშუალება დაადგი-
ლდნენ თუ ნაკრები გუნდების მომზადების ხარისხი.

თი აზრით, საჭიროა მივმართოთ მსახობა გამოცდილების ფა-
დანერგება დემოკრატიული ქვეყნებისა და სსრ კავშირის,
თი გამოცდილების სტრუქტურული ქვეყნების არბიტრთა შორის. ეს ღონი-
ვლად შეუწყობს ხელს მსახობის ხარისხის გაუმჯობესებას
თი ერთად საბჭოთა ფეხბურთის კლასის საერთო ამაღლე-

გეგმით შევხვით იმ ობიექტურ მიზეზებს, რომლებიც ხელს
შეშლის საბჭოთა ფეხბურთის პროგრესს. საჭიროა თუნდაც
მოკლე აღვნიშნოთ—სხვა, სუბიექტური მიზეზებიც, რომლებსაც
გარკვეული როლი მიუძღვით ჩვენი ნაკრები გუნდების წარმატე-
ბლობაში.

სერიოზული შეცდომები იქნა დაშვებული ნაკრები გუნდების
მწვერულთა შემადგენლობისა და ხელმძღვანელობის შერჩევისას.
არანაკლები შეცდომა იყო საერთო ხელმძღვანელობის თავმოყრა
ერთის ხელში.

ნაკრების უფროსი მწვერულის პოსტი უნდა მიენდოს სპეცი-
ალისტს, რომელმაც ღირსეულად გამოიჩინა თავი საკლუბო გუ-
ნდებში. სპეციალისტს, რომელსაც პროფესიული მომზადების მა-
ღალი დონის გარდა, შეუძლია შეამძიროვოს კოლექტივი, ფსიქო-
ლოგიურად განაწიოს იგი გამარჯვებისთვის და ა. შ. ამას კარნა-
ხობს ლოკაი.

სსრ კავშირის ნაკრების უფროსი მწვერული კ. ბესკოვი, სა-
მწუხაროდ, ამ მოთხოვნებს ვერ უპასუხებს. მეტნაკლებად „მძიმე
ხასიათის“ ფეხბურთელები, მათი თამაშის კლასის მიუხედავად,
ამა თუ იმ მიზეზით ნაკრების შემადგენლობიდან გამოიყვანეს. სა-
ამისო ძირითადი მოტივირება გახლდათ მათი არასაკმარისი მაღალი
სპორტული ფორმა მოქმედებაზე. მათს ადგილებზე იყვანეს
ახალი ფეხბურთელები, რომლებიც ტექნიკური მომზადებით, განსა-
კუთრებით კი ტექნიკითა და გამოცდილებით, მნიშვნელოვნად ჩა-
მორჩებოდნენ გაძევებულებს. ეს იყო უხეში შეცდომა. ნაცვლად იმი-
სა, რომ მწვერულს ყველა ზომა მიეთ ამ გამოცდილი, „კრიტი-
კული ასაკიდან“ ჯერ კიდევ შორს მყოფი მოთამაშეების სპო-
რტული ფორმის ამაღლებისათვის, მან არჩია ასალგაზრდა სპო-
რტსმენების აყვანა, რომლებიც მორჩილად ასრულებდნენ ყველა
მის მოთხოვნასა და განაკლებებს, ე. ი. ნაკრების დაკომპლე-
ქტება ხდებოდა საქმის უცოდნელად და ტენდენციურად.

სწორედ ამასთან იყო დაკავშირებული შემადგენლობის საუკე-
თესო ვარიანტის ძიება, რაც საბოლოოდ გამოიხატა იმაში, რომ,
როგორც პირველი, ისე ოლიმპიური ნაკრები გუნდები შეთანამშე-
ბელი აღმოჩნდნენ. ოლიმპიური ნაკრები გუნდის გუნდთან მატჩში
წარმოადგენდა 11 განცალკევებულ მოქმედებულ ფეხბურთელს. საჭირო შე-
თანამშეობა არ იყო პირველ ნაკრებშიც ცნობილია, რომ თანამედვერულ
ფეხბურთში უდიდესი მნიშვნელობა აქვს თავდასხმის ფლანგებს,—
ისე კავშირისა და შევიცის ნაკრები გუნდების შესვენებაში კი მთლი-
ანად გამოიშვებოდა იყო მარცხენა ფლანგი, ხოლო გერმანელებთან
ოლიმპიური ნაკრების შესვენებისას, პირიქით, — მარჯვენა.

შარშან ჩვენ გვყავდა საკმარისი შეთანამშეობილი ოლიმპი-
ური გუნდი, რომელმაც საუკეთესოდ ჩაატარა ტურნე სამხრეთ ამე-
რიკაში. რა იქნა ეს გუნდი? ნაკრები გუნდების ხელმძღვანელობა
ოლიმპიულთა გაძვირების ნაცვლად შეუდგა ყოველად გაუმართლე-
ბელ შესაბამისებს. საკონტროლო მატჩები, რომელთა ძირითად
მიზანს უნდა შეადგენდეს შემადგენლობის შეთანამშეობა, ტექნიკური
ვარიანტების ძიება და შემუშავება, ბოლოსდაბოლოს იქცა ფეხბუ-
რთელთა გაუთავებელი და დაუბოლოებელი გასინჯვის ობიექტად.
ეს იწვევდა ნერვოზობას მოთამაშეთა შორის, მძიმე დაღს ასევე
მათს მორალურ მომზადებასა და ფიზიკურ მდგომარეობას. მწვერულ-
ელებმა დაივიწყეს მთავარი—საჭიროებელი მუშაობა და იგი შევიცალებს
მოთანამშეობა გაუფიცებულა ძიებით, რის შედეგად ჩვენ ჩამოვრჩით
მეტოქეებს სწორედ იმაში, რაშიც უწინ უპირატესობა გვქონდა: ფი-
ზიკურ მომზადებასა და კოლექტიური თამაშში. მადრიდის მატჩში
ჩვენ ჩამოვრჩით სისწრაფეშიც და გამძლეობაშიც.

ნაკრების უკეთ მომზადების მიზნით სსრ კავშირის ჩემპიონატში
გაკეთდა თვენახევრიანი პაუზა, რომელმაც სარგებლობა კი არ მო-
გვიტანა, არამედ ზიანი. მოთანამშეობი მოწყობენ ჩვეულ პირობებს
და სისტემატურ საჭიროებელ მეცადინეობას, ნაკრები გუნდების
შეკრებამ კი სათანადო ნაყოფი ვერ გამოიღო.

პირველი ნაკრებისა და ოლიმპიური გუნდის მწვერულთა შო-
რის ვერ დამყარდა საქმიანი კონტაქტი. ყველაფერ ამაზე ნაკრების
ხელმძღვანელობამ პასუხი უნდა აგოს.

ღუნ იქნა ავთ კიდევ რამდენიმე ხარვეზს, რომლებიც დაშვე-
ლენ იქნა ნაკრები გუნდების მზადებაში. ამხანაგური საერთა-
შორისო შესვენების ჩატარებისას მწვერულელები, როგორც წესი,
ახდენდნენ მოთანამშეობა ხშირ შეცვლას, ამასთან მათ მიზნად უსა-
ზადდნენ მაქსიმალურად სწრაფ თამაშს და სრული ენერჯის გა-
მოვლინებას. ჩვენი ფეხბურთელები ხშირად ანციფირდნენ მეტოქე-
ებს თავიანთი ზეწარსული თამაშით, მაგრამ რა მოხდა ოფი-
ციალურ შესვენებებში, სადაც მოთანამშეობა შეცვლა დაშველებული არაა?
აი, აქ, ფეხბურთელები, რომლებიც შეეყვინა ძალზე სწრაფ თამაშს—
ადრე იქნებოდნენ და ძლივს აღწევდნენ მატჩის ბოლომდე. შემო-
ნათქვამის ილუსტრაციებში შეიძლება მოიყვანოთ სსრ კავშირის
ნაკრების თამაში იტალიელებთან მოსკოვში. დასაწყისში საბჭოთა
ფეხბურთელებმა მაღალი ტემპით თავგზა აუბნინეს იტალიელებს—
სოლო მთელი ტაიმში 11 საბჭოთა ფეხბურთელი 10 და 9 მეტო-

ქის წინაშე კი (მინდვიდან გააძვეს პასკუტი, ხოლო ხორ-
მანი დაშვედა) უსუსურად გამოიყურებოდა.

ჩვენ კატეგორიულად არ ვეთანხმებით კ. ბესკოვის გამოსვლას
„სოვეტსკაია როსიაში“ (28 ივნისი, 1964 წ.), სადაც იგი ამბობს,
რომ მწვერულელები ბოლოსდაბოლოს მიხვდნენ, თუ რა ნაკლებად
ბეზია ნაკრების თამაშში, რომ მათთვის ნათელია ამ ხარვეზთა
გამოსწორების გზები. ყოველ შემთხვევაში, აღნიშნულ წერილში
არაფერია თქმული მწვერულთა პრინციპულ შეცდომებზე და მათი
გამოსწორების კონკრეტულ გზებზე.

წერილში აღნიშნულია, რომ ვეროპის თასის მეორე გათანამშე-
ობის მატჩები არ შეიძლება შეედაროს პირველ გათანამშეობას, ვინაი-
დან მასში არ მონაწილეობდნენ ისეთი ქვეყნები, როგორცაა ინგლი-
სი, იტალია, შვეიცია, ბელგია და კოლნია.

რატომ ავიწყდება ბესკოვს, რომ საბჭოთა ფეხბურთელებმა ვერო-
პის თასის პირველ გათანამშეობაში დაამარცხეს უნგრეთი, ჩეხო-
სლოვაკია და იუგოსლავია, რომელთა ავტორიტეტი და ძალა არა
თუ ნაკლებია, არამედ მეტიცაა ჩვენს 1963-64 წლების მეტოქეებსზე.
გვესურს მისი გვესვით უმთავრესს: ნაკრების ხელმძღვანელობა
ვერ ხედავს, ან არ სურს დაინახოს თავისი მთავარი შეცდომა—
მან ვერ შექმნა კოლექტივი და საჭირო ფსიქოლოგიური ატმოსფე-
რა მოთანამშეობა შორის, ვერ შეიძლება შემოქმედებითი გეგმა და,
ცხადია, ვერც მის რეალიზაციას მოახდინდა მინდორზე. გაუთავებ-
ბელი შესაბამისებები შემადგენლობაში — აი, რასაც უმთავრესად
აქვითდა მთავარი მწვერული ასეთი გზით წარმატების მოპო-
ვება ზღაპარია.

სსრ კავშირის ფეხბურთის ფედერაციამ სერიოზული შეცდომა
დაშვედა, როცა მთელი საქმიანობა ერთ ადამიანს ჩააბარა, და სა-
შუალება მისა მას მოწყვეტოდა სასოვალოებრიობას, ფაქტიურად
დამდგარიყო ყოველგვარი კონტროლის მიღმა. ასეთ არანორმალურ
მდგომარეობას ბოლო უნდა მივდოს.

ს ა ბ ზ თ ა კავშირის ნაკრები გუნდებში მუშაობის გაუმჯობესე-
ბისთვის ვთავაზობთ შემდეგს:

1966 წლის მსოფლიო ჩემპიონატისთვის საბჭოთა ნაკრების დრო-
ული და გეგმარეობითი მომზადების მიზნით უკვე ახლა უნდა მოწყ-
ყოს მოთანამშეობა შერჩევა მხოლოდ მათი სპორტული მაჩვენებლების
საფუძველზე, ხოლო 1965 წელს ამ გუნდს საშუალება მიეცეს რა-
მდენიმე თვის მანძილზე აწარმოოს ერთობლივი საჭიროებელი ვა-
რჯიში, საკონტროლო მატჩები და სატურნირო შესვენებები. მხო-
ლოდ ასეთნაირად შეიძლება მივალწით საჭირო შეთანამშეობას და
სათანადო ტექნიკური ვარიანტების შემუშავებას.

სსრ კავშირის 1966 წლის ჩემპიონატის კალენდარი იმგვარად უნ-
და დაიგეგმოს, რომ მსოფლიო ჩემპიონატის დაწყებამდე ჩვენმა
გუნდმა შეძლოს წინასწარი მომზადება სულ ცოტა 3-4 თვის მან-
ძილზე. საჭიროა ახლად ყურადღებით დაიგეგმოს ნაკრების საკო-
ნტროლო შესვენებები. იგი უნდა შეხვედეს როგორც ჩვენი ქვეყნის
სოფლიურ საკლუბო კოლექტივებს, ისე სხვადასხვა კლასისა და პრო-
ფილის უცხოურ გუნდებს. ყოველ ასეთ თამაშს დასახული უნდა
ქონდეს კონკრეტული ამოცანები.

თუ ჩვენი ქვეყნის პირველობაზე უმაღლესი ლიგაში მონაწილე
გუნდების რაოდენობა ადგი 10-მდე, ე. ი. თვითღონი გუნდი სერო-
ნი 18 კალენდარულ მატჩს თამაშებს, მაშინ ჩვენი პროექტის
გახორციელება ანელი არ იქნება.

ნაკრების ხელმძღვანელობა უნდა დაეკისროს მწვერულთა კოლე-
ქტივის მასში შევლენ უმაღლესი კვალიფიკაციის სპეციალისტები,
რომლებმაც თავი გამოიჩინეს საკლუბო გუნდებთან მუშაობაში. ჩვე-
ნის აზრით, კოლექტივის შემადგენლობაში უნდა შევიდნენ: უფრო-
სი მწვერული, 3 მწვერული (ერთი—10 მოთანამშეობა), მწვერულ-
ელი ფიზიკური მომზადების დარგი, ექიმი ფიზიოლოგ-ფსიქოლო-
გი, ექიმი, მასაჟისტი. მწვერული ფიზიკური მომზადების დარგი
გუნდთან უნდა მუშაობდეს სისტემატურად და არა მხოლოდ სესი-
ონის თვეში.

მთელი ეს კოლექტივი რეგულარულად უნდა აწარმოებდეს თავისი
საქმიანობის ანგარიშგებას, ხოლო მისი მზადების ყოველგვარ
გეგმას ფეხბურთის საკავშირო ფედერაცია მუდმივ კონტროლს
უწევდეს (მხედველობაში გვაქვს ქვედითი კონტროლი, დახმარება
და არა ინიციატივის შემზღვევლი მწვერულობა).

საბჭოთა ფეხბურთს აქვს მდიდარი ტრადიციები. ჩვენ დღესაც
მტკიცედ და ღირსეულად გვიტარებს ადგილი თანამედვერულ ფეხბუ-
რთის ავანგარდში. საბჭოთა სპორტის ავტორიტეტი და ძალა იმდე-
ნად დიდია, რომ ჩვენს ფეხბურთელებს შეეძლოდა მოვთხოვთ უმა-
ღლესი მწვერულელების დაპყრობა. საბჭოთა გუნდებმა ამჯერად
თავიანთ შესაძლებლობაზე ნაკლებად ითამაშეს და ეს არ უნდა
გამოვრდეს.

საჭიროა გადაჭრით აღმოვფხვრათ ყველა ნაკლოვანებები, რომლე-
ბიც ამუშრუტებენ ჩვენი ფეხბურთის ზრდას, სიტყვიდან გადავი-
დეთ საქმეზე და გამოვავლინოთ მთელი ჩვენი შესაძლებლობანი.

სსრ კავშირის 1964 წლის ჩემპიონატი. მატჩი თბილისში ადგილობრივ „დინამოსა“ და ცსკა-ს შორის. სურათზე: თბილისელთა ცენტრალურ ფორვარდს ვ. ბარჩიას გააქვს ბურთი მოსკოველთა კარში. ფოტო მ. ზარგარინისა.

ეპრილი ტურის წინ

სსრ კავშირის საფეხურ-თო ჩემპიონატის მორიგი ტური თავისებურ ნარევი წარმოადგენს I და II წრეთა მატჩებისგან. დღეს, მაგალითად, მინსკში ერთმანეთს ხვდებიან ადგილობრივი „დინამო“ და ცსკა. ეს პირველი წრის მატჩია და ამასთან, ძალზე მნიშვნელოვანი.

2 აგვისტოს პირველი წრის ვალს იხდიან აგრეთვე „ტორპედო“ (მოსკოვი) — „სპარტაკი“ და „ზენიტი“ — „დინამო“ (მოსკოვი). პირველი მატჩი საყო-

ველთაო ყურადღების ცენტრშია, ვინაიდან წყდება გათამაშების პირველი წრის გამარჯვებულის საკითხი. ტორპედოელები პირველი წრის თამაშების ჯამში წინ არიან I ქულით, სპარტაკელები კი საერთოდ ლიდერობენ სატურნირო ცხრილს. ცხადია, თუ რა ინტერესს იწვევს ეს შეხვედრა.

გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ხვალინდელ მატჩს ლენინგრადის „ზენიტისთვის“. ლენინგრადელები ას-

ლა აბსოლუტური აუტსაიდერები არიან (8 ქულა). ამიტომ გამარჯვებას მოსკოვის „დინამოსთან“ ჯერ კიდევ შეუძლია ერთგვარად იხსნას უიმედო მდგომარეობაში მყოფი „ზენიტი“ და საყარაუდოა, რომ გუნდი მთელი თავისი შესაძლებლობით მოეპყრობა თავისი ხსნის ამ ერთ-ერთ უკანასკნელ შანსს.

თავიანთ ხანგრძლივ ტურნეს სსრ კავშირის კლასებში იწყებენ თბილისის დინამოელები. ჩემპიონატის კალენდარი დაგეგმილია აშ-

კარად არასწორად: „დინამოს“ ზედღვივ უწევს 7 კალენდარული მატჩის ჩატარება მეტოქეთა მინდობებზე და ეს „მართბოლი“ მგზავრობა იწყება ძალზე საპასუხისმგებლო, რთული მატჩით უკრაინის დედაქალაქში ადგილობრივ თანაკლუბებთან. თუ გავისყენებთ სულ ახლახანს ჩატარებულ მატჩს თბილისში ამ ორთა შორის, მწელი არ იქნება წარმოვიდგინოთ, თუ რა დაძაბული ბრძოლა მოუწევთ დღეს კიევეში თბილისელებს.

დაბოლოს, ქუთაისის ტორპედოელებზე. რა თქმა უნდა, ქუთაისის გუნდა გახუბოლად გაუმჯობესა

სატურნირო მდგომარეობა, მაგრამ საიმედო, დამაჯერებელი გარანტიის შესაქმნელად ჩვენს გუნდს კიდევ ესაჭიროება ქულები და, ვფიქრობთ, მათი საბრძოლო პროგრამის ერთ-ერთ მთავარ პუნქტს შეადგენს დღევანდელი მატჩი ჩემპიონატის ყოფილ ლიდერთან — დონეცკის „შახტიორთან“.

2:0

ქუთაისი, 31 ივლისი. (ტელეფონით ჩვენი სპეც. კორ.). დღეს აქ ერთმანეთს შეხვდნენ ადგილობრივი „ტორპედოს“ და დონეცკის „შახტიორის“ დუბლიორები. გამარჯვებს დონეცკელმა ფეხბურთელებმა — 2:0.

ფეხბურთის მომარაგებელი სააქტიურობა

დღეს კიევეში ადგილობრივი „დინამო“ ეთამაშება თბილისელ თანაკლუბებებს, ხოლო ქუთაისში — „ტორპედო“ — ხვდება „შახტიორს“.

საქართველოს რადიო აწუხებს ამ მატჩების ტრანსლაციას: 19 საათსა და 30 წუთზე — ქუთაისიდან, 21 საათსა და 30 წუთზე — კიევიდან (დრო ადგილობრივია).

გათამაშების ცხრილი
რსფსრ-ს IV ზონა
მდგომარეობა 1 აგვისტოსათვის

კლუბი	თ	მ	ფ	წ	ბ	ქ	
„თბილისი“ (გროზნო)	19	10	7	2	26	12	27
„დინამო“ (ბათუმი)	19	9	7	3	22	10	25
„მეტალურგი“ (რუსთაველი)	18	9	6	3	24	17	24
„დინამო“ (კიროვობადი)	19	10	3	6	23	13	23
„დინამო“ (სტავროპოლი)	19	8	6	5	20	19	22
„დინამო“ (მახაჩკალა)	19	7	7	5	14	13	21
„სპარტაკი“ (ორგონიძე)	18	9	2	7	33	21	20
„სპარტაკი“ (ნალჩიკი)	19	7	6	6	22	25	20
„ცემენტნი“ (ნოვოროსისკი)	18	5	9	4	24	22	19
„ლორი“ (კიროვოკანი)	19	6	6	7	24	21	18
„დინამო“ (სოხუმი)	19	6	6	7	19	19	18
„შრ. რეზერვები“ (კავშირეული)	18	4	9	5	13	16	17
„კოლხიდა“ (ფოთი)	18	3	8	7	17	20	14
„ალაზანი“ (გურჯაანი)	19	3	8	8	13	17	14
„შირვანი“ (ლენინკანი)	19	4	6	9	12	20	14
„შრომანი“ (მაიკოპი)	19	5	4	10	11	25	14
„ლენინგრადელები“ (კაფანი)	19	5	4	10	13	39	14
„დინამო“ (ბაქო)	19	5	3	11	22	28	13

ქაბუჯი ფეხბურთელი

300-ზე მეტი გუნდი ასპარეზობდა საკავშირო პირველობის ფინალურ ტურნირში მონაწილეობის უფლებების მოპოვებისთვის. ამ შეჯიბრებებში გამოვლინდა 8 ფინალიტი, რომლებიც გათამაშების გადამწყვეტ ეტაპზე ერთმანეთს შეხვდებიან ქ. ლვოვში.

პარაპრენი. სტუდენტ-მოქალაქეთა მსოფლიო გუნდური პირველობის VII ტურში წარმატებით ითამაშეს საბჭოთა ოსტატებმა. მათ ანგარიშით 3:1 დაამარცხეს მონღოლები. პარტიები მოიგეს ხოლმე, მწაქანკანინა და კომენტატორები. დაამარცხდა ხავონი. უკეთესი შედეგი აჩვენეს ამერიკელმა სტუდენტებმა, რომელთაც დიდოსტატი ლომბარდი თავკაცობს. მათ 4:0-ზე მოუგეს ვლრის მოქალაქეები. 7 ტურის შედეგად ლიდერთა მდგომარეობა ასეთია: სსრ კავშირი — 21 ქულა, აშშ — 19,5, უნგრეთი, ჩეხოსლოვაკია — 17,5 თვითუღს, იუგოსლავია — 16,5.

ბუნეოს-აირესი. საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირის XIV ტურში მხოლოდ სამი პარტია დამთავრდა. ყაიმზე შეთანხმდნენ

8 ფინალისტი

ნახევარფინალებში გამარჯვებები მოიპოვეს მოსკოვის, კიევისა და თბილისის „დინამო“, მოსკოვის „ტორპედო“, „ნეტუნა-კა“, „სპარტაკი“, ხაბაროვსკის სკა-პ და თბილისის ახალგაზრდული საფეხბურთო სკოლის გუნდმა. ფინალური ასპარეზობა იწყება 6 სექტემბერს.

„პაირატი“ — „კოლხა“ 2:0

ალმა-ატა, 31 ივლისი. აქ გაიმართა მორიგი მატჩი სსრ კავშირის პირველობაზე ფეხბურთში „პაირატი“ კლასის პირველი ჯგუფის გუნდებს შორის. ერთმანეთს შეხვდნენ ადგი-

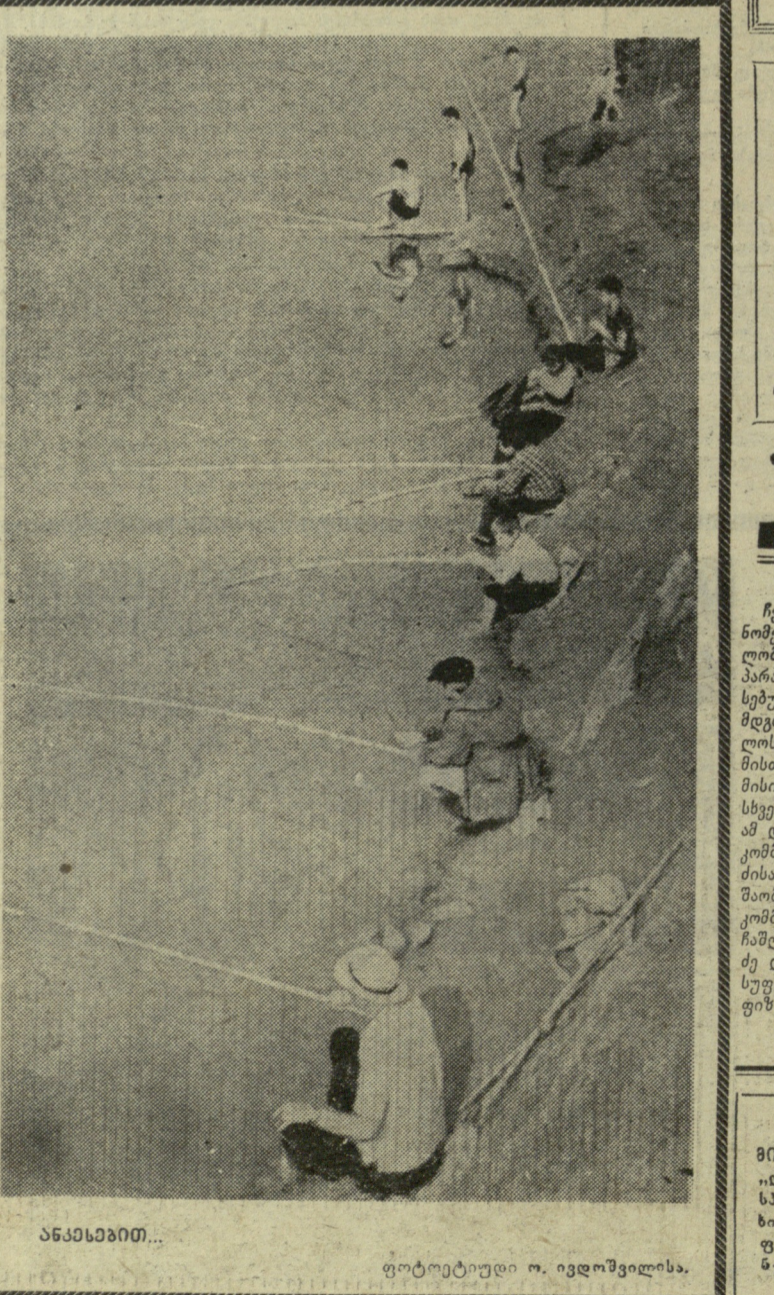
უკანასკნელ საათს!

ა. მებრემელის გამარჯვება

ვიში (საფრანგეთი), 31 ივლისი. ჩოგბურთის კლუბის კორტებზე დღეს დიდი გაღივებას იმსახურა ა. მებრემელის გამარჯვება. კენჭისყრით ნახევარფინალურ მატჩებში ერთმანეთს შეხვდნენ სსრ კავშირი — გურ და უნგრეთი — ჩეხოსლოვაკია. მებრემელმა დაამარცხა პოლოტი, ივანოვმა — ვინმანი.

პარაპრენი. სტუდენტ-მოქალაქეთა მსოფლიო გუნდური პირველობის VII ტურში წარმატებით ითამაშეს საბჭოთა ოსტატებმა. მათ ანგარიშით 3:1 დაამარცხეს მონღოლები. პარტიები მოიგეს ხოლმე, მწაქანკანინა და კომენტატორები. დაამარცხდა ხავონი. უკეთესი შედეგი აჩვენეს ამერიკელმა სტუდენტებმა, რომელთაც დიდოსტატი ლომბარდი თავკაცობს. მათ 4:0-ზე მოუგეს ვლრის მოქალაქეები. 7 ტურის შედეგად ლიდერთა მდგომარეობა ასეთია: სსრ კავშირი — 21 ქულა, აშშ — 19,5, უნგრეთი, ჩეხოსლოვაკია — 17,5 თვითუღს, იუგოსლავია — 16,5.

ბუნეოს-აირესი. საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირის XIV ტურში მხოლოდ სამი პარტია დამთავრდა. ყაიმზე შეთანხმდნენ

ჩვენი მოქალაქეები — „დინამოს“ ჩემპიონები

რიბა. (ჩვენი სპეც. კორ.). „დინამოს“ ცენტრალური საბჭოს საჭადრაკო გუნდური პირველობის ფინალურ საჭადრაკო წარგზავნილებმა ყაიმით დაამთავრეს მატჩი მოსკოველებთან, ხოლო ლატვიის (4,5:1,5) და აზერბაიჯანის (5,5:0,5) კოლექტივებთან გამარჯვების შემდეგ 27 ქულით პირველი ადგილი დაიკავეს. II-III ადგილებზე გაიყვნენ მოსკოვისა და რუსეთის ფედერაციის მოქალაქეები (26,5 ქულა თვითუღს). საქართველოს მოქალაქეთა გუნდში საუკეთესო პირადი შედეგი აჩვენა მოსწავლე ცხანა კობახიძე — 6 ქულა 7-დან. ოსტატობის კანდიდატმა ი. ჩიქოვანმა 5,5 ქულა მოაგროვა.

ა. გულაშვილი, სპორტის ოსტატი.

რედაქტორი მ. ბაბაძე.

გაზეთ „ლელო“ რედაქციის კოლექტივი იწყებს თანამშრომლის ცილა გაქარაძის დღეს ივლიტა სიმონის ასულ გვეცადე-ვაქარაძის გარდაცვალებას და თანაგრძობას უცხადებს მის ოჯახს.